

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 10.12.2010

SEC(2010) 1524 окончателен

SEC(2010) 1525 окончателен

COM(2010) 733 окончателен

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

**ОБОБЩЕНИЕ НА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
ОТНОСНО ХРАНИТЕ С ТРАДИЦИОННО СПЕЦИФИЧЕН ХАРАКТЕР**

Придружаващ документ към

**предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно
схемите за качество на селскостопанските продукти**

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРОБЛЕМА

Понятието „храни с традиционно специфичен характер“ (ХТСХ) се отнася до регистрираните наименования на селскостопански или хранителни продукти, които са произведени чрез използване на традиционни суровини или традиционни методи, или които имат традиционен състав. Регистрирането може да се извършва със запазване на наименованието (в такъв случай то може да се използва само за продукта, произведен в съответствие със спецификацията) или „без запазване на наименованието“ (в такъв случай то може да се използва свободно, а спецификацията да се спазва само когато продуктът е етикетан като ХТСХ).

От въвеждането на тази схема през 1992 г. операторите по хранителната верига са проявили слаб интерес към нея, като са регистрирани едва няколко наименования. Ниската популярност на схемата се дължи на нейната сложност и на трудното ѝ прилагане. Ето защо проблемът може да се определи като неуспешно регулиране (неправилно определена правна рамка и неуспех при прилагането ѝ).

2. АНАЛИЗ СЪГЛАСНО ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ

Настоящата оценка на въздействието се отнася до преразглеждането на законодателен акт на ЕС — Регламент (ЕО) № 509/2006 на Съвета относно селскостопански и хранителни продукти с традиционно специфичен характер. По отношение на регистрирането на имена със запазване на наименованието, т.е. когато определен термин е защитен в целия ЕС — което означава, че на операторите, неотговарящи на условията, се забранява да го използват — е оправдано предприемането на действие на равнище ЕС. Съответно регистрирането на имена без запазване на наименованието, което цели единствено разпознаването на продукта, може да се повери на държавите-членки.

3. ЦЕЛИ НА ИНИЦИАТИВАТА НА ЕС

Определянето на проблема и на причините за него доведе до набелязването на една обща цел — да се осигури възможност и да се съдейства за информиране на потребителите относно селскостопанските и хранителните продукти с традиционно специфичен характер. Преразгледаната правна рамка следва да се адаптира, така че да стане адекватна и да привлече интереса на производителите и да се приведе в съответствие с принципа на субсидиарността. Регистрирането и пускането на пазара на продукти с традиционно специфичен характер с логото на ЕС ще спомогне за решаване на проблема с недостатъчната информация и ще допринесе за постигането на целите, залегнали в Договора, и на тези, диктувани от политиката.

4. ВАРИАНТИ НА ПОЛИТИКАТА

Бяха разгледани следните варианти:

4.1. Вариант 0: запазване на статуквото

При този вариант продължава прилагането на настоящата схема, т.е. не се предприемат промени в политиката.

4.2. Вариант 1: въвеждане на термина „традиционен“ като възможен запазен термин в рамките на пазарните правила и премахване на сегашната схема

Повечето наименования на ХТСХ са регистрирани без запазване, единствено с цел традиционният продукт или специалитет да бъде разпознат, а не да се запази наименованието. Следователно един от вариантите е въвеждането на определен запазен термин за „традиционен продукт“.

Регистрация в този случай няма да бъде необходима. Определянето на термина „традиционен“ ще означава, че когато операторите го използват върху етикета на даден продукт, той отговаря на определението.

4.3. Вариант 2: премахване на настоящата схема — управлението на продуктите с традиционен характер се осъществява в рамките на национални или частни схеми

Този вариант предлага да се преустанови съществуващата схема на ЕС и Съюзът да не участва в изготвянето на законодателството, засягащо продуктите с традиционен характер. Регулирането на храните с традиционно специфичен характер, включително определянето на продукти с традиционен характер и неговото прилагане (например посочване, регистриране и реклама) се поверява на държавите-членки и/или на регионите, или на частната инициатива. Подобни схеми вече съществуват. Този вариант обаче не решава въпроса със защитата на наименованията на равнище ЕС.

4.4. Вариант 3: опростяване на настоящата схема и разрешаване единствено регистрирането на наименование със запазване

Ако бъде запазена схемата за ХТСХ, то тя следва да бъде опростена. Настоящата схема позволява регистрирането на наименование с или без неговото запазване. Критиките към схемата бяха свързани най-вече с възможността за два вида регистрация. Връщането към първоначалното предложение чрез допускане само на един вид регистрация — със запазване на наименованието — ще опрости схемата. По този начин тя ще стане по-разбираема както за производителите, така и за потребителите.

Вследствие премахването на регистрацията на наименования без запазване регистърът ще съдържа само един списък с наименования, признати в целия ЕС. Освен това ще е целесъобразно да се предприеме допълнително опростяване и рационализиране на съществуващата правна рамка.

5. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА

В доклада се посочват основните въздействия от предложените варианти:

Вариант 0: запазване на статуквото

Ако не бъдат въведени промени в политиката, броят на регистрираните наименования ще остане твърде нисък, поради което въздействието ще бъде незначително..

Смята се, че схемата затруднява администрациите на държавите-членки и Комисията при процеса на регистрация и е финансово обременителна при подготовката на заявленията, годишното сертифициране, проверките и административните разходи (за управлението на регистъра). Трудно е да се получат количествени ползи, въпреки че съществува пример за известен продукт, регистриран като ХТСХ и постигнал положителни икономически резултати на фона на иначе отрицателната тенденция на съответния пазар.

5.1. Вариант 1: въвеждане на термина „традиционен“ като възможен запазен термин в рамките на пазарните правила и премахване на сегашната схема

Въвеждането на общо за ЕС определение на термина „традиционен“ във всички сектори ще осигури равнопоставеност за всички производители. По този начин ще се предотвратят нелоялните търговски практики и подвеждането на потребителите, което ще се отрази положително върху общия пазар на хранителни продукти. Недостатъкът на едно-единствено определение обаче е, че то може да се окаже прекалено общо или твърде тясно за някои сектори и производители. При вземане на решение за дадена покупка потребителите биха спечелили от ясните и разбираеми указания върху етикета, при условие че икономическите оператори използват термина.

Преминването от обременителна схема за сертифициране към по-прост механизъм на етикетиране за обозначаване на продуктите с традиционен характер ще намали административната тежест и разходите. Проучванията сочат, че разходите по смяната на етикета на даден продукт, ако това се налага, не представляват сериозна трудност за предприятията. От друга страна този вариант ще се отрази върху правата, придобити във връзка със съществуващи регистрирани наименования, както и върху текущите заявления.

5.2. Вариант 2: премахване на настоящата схема — управлението на продуктите с традиционен характер се осъществява в рамките на национални или частни схеми

Въздействието от този вариант ще зависи до голяма степен от държавите-членки/регионите или от частния сектор, които ще създадат схема за обозначаване на продуктите с традиционен произход, и съответно от решението на операторите да я използват. Предвид опита в държавите-членки може да се очаква, че въздействието от този вариант ще е значително. По отношение на функционирането на единния пазар трябва да се отбележи, че определенията и критериите за включване в националните схеми се различават и това може да доведе до нарушаване на конкуренцията и подвеждане на потребителите, които имат различни очаквания.

В случая се предвижда да няма регистрация на равнище ЕС, а вероятно на равнище държави-членки или региони. Този вариант ще окаже отрицателно въздействие върху правата, придобити във връзка със съществуващи регистрирани наименования, както и върху текущите заявления.

5.3. **Вариант 3: опростяване на настоящата схема и разрешаване единствено регистрирането на наименование със запазване**

Защитата на наименование осигурява конкурентно предимство за производителите, които участват в схемата. Примерите, че схемата може да е в услуга на значителна търговска дейност с продукти с традиционен характер, предполагат, че може да се очакват сериозни икономически ползи, ако тя бъде опростена и направена по-разбираема и по-привлекателна за потенциалните ползватели, което би благоприятствало нейното използване. Това на свой ред ще направи схемата по-популярна и ще увеличи възможностите за избор на продукти с традиционен и специфичен характер.

Въпреки че премахването на един вид регистрация ще доведе до опростяване, най-общите изисквания за регистрация със запазване на наименованието ще трябва да останат без съществена промяна. Този вариант ще има отражение върху правата, придобити във връзка със съществуващи регистрирани наименования без запазване, както и върху текущите заявления.

6. **СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ**

Всички разгледани варианти сочат, че са възможни подобрения от гледна точка на ефективността, рационализацията и последователността в сравнение със сегашното положение.

Успехът на вариант 1 (въвеждане на термина „традиционен“ като възможен запазен термин в рамките на пазарните правила и премахване на сегашната схема) до голяма степен зависи от определението за запазен термин, но също така от интереса, който имат операторите да го използват върху етикетите.

Вариант 2 (премахване на настоящата схема — управлението на продуктите с традиционен характер се осъществява в рамките на национални или частни схеми) съдържа недостатъци от гледна точка на съгласуваността, докато вариант 3 (опростяване на настоящата схема и разрешаване единствено регистрирането на наименование със запазване) значително ще подобри ефективността, като направи целите по-ясни, тъй като системата за сертифициране е обременителна и следователно — по-неефективна.

Становището на преобладаващото мнозинство от заинтересованите страни (приложения I и II) бе, че схемата за ХТСХ има значителен потенциал, но се нуждае от мащабно подобрене. Независимо от това данните сочат, че схемата не е достигнала потенциала си и е трудно да се обосноват действия на равнище ЕС при регистрацията на наименования, които не са запазени в целия ЕС.

С оглед на това настоящият анализ завършва със следните препоръки:

- Относно правилото в член 13, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 509/2006 регистрирането на наименования **със** запазване: **вариант 3** (опростяване на настоящата схема и разрешаване единствено регистрирането на наименование със запазване). Преработената схема за ХТСХ ще позволи запазването на наименования за продукти с традиционен произход в целия Съюз. Необходимо е обаче системата да стане по-ясна, по-приложима и привлекателна за потребителите. Съответните

процедури трябва да са по-леки за изпълнение, като се запази доверието на потребителите в предлаганите гаранции. Налага се схемата да стане по-ефективна и да се рационализира, така че ползите от нея да надхвърлят неизбежните разходи за регистрация. Посочените в настоящия доклад примери за две регистрирани наименования (Jamón Serrano, Boerenkaas) доказват необходимостта от схемата за ХТСХ и многостранните ползи от нея. На последно място следва да се подчертае, че заинтересованите страни, държавите-членки и институциите и органите на ЕС почти единодушно подкрепиха варианта, при който схемата се запазва, но претърпява подобрения.

- Относно правилото в член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 509/2006 регистрирането на наименования **без** запазване: **вариант 2** (премахване на настоящата схема — управлението на продуктите с традиционен характер се осъществява в рамките на национални или частни схеми). Разработването на национални и/или частни схеми е от особено значение за дребните производители, тъй като преработената схема на ЕС най-вероятно отново ще надхвърля техните възможности. Следователно е необходимо държавите-членки (и/или регионите) да бъдат все така насърчавани да поддържат и разработват национални системи за признаване на продуктите с традиционен характер, които често се произвеждат и разпространяват на местния пазар и чиито наименования не са защитени в целия ЕС.

7. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Налице е предложение за показатели по всеки един от вариантите, които ще бъдат разработени при подготовката на инициативата.